

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan po polno, izvenomski nedelje in praznike. — Inserat: do 30 pett á 2 D, do 100 vrt 20 p, večji inserati pett vrtta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — "Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D, za izvenomstvo 420 D

Upravnitve: Knjižna ulica štev. 8, prizlje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knjižna ulica štev. 8, L. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Potrdina plačana v gotovini.

Radićev odmor

Gospod Stjepan Radić se odpelje po Binkoščih v Dalmacijo, da si tam odpočije in okrepi svoje v zadnjih političnih bojih zrhljano zdravje. Za to bo potreba eden do dva meseca. V tem času vodja HSS ne bo govoril na javnih shodih in se ne bo udeleževal sestankov zaupnikov. Potreben mu je popolni mir, da zbere novih dušnih in telesnih moči za ogromno delo, ki še čaka njega in njegovo stranko.

Tako nekako napoveduje današnji radićevski »Dom« politično internacijo g. Stjepana Radića. Kako je s tem dopustom v resnicu, je znano. Stjepan Radić je bil za radikalno-radićevsko koalicijo pravi enfant terrible. Damoklejev meč, ki ga grožeče visel nad njo in vsak hip ogrožal njen obstoj. Radić je imel v zalogi vedno nove bombe; zdaj je sprožil od te, zdaj od one strani; danes lopnil tega, jutri onega radičkega privaka. Vedno nove zmede je povzročal in izvral vladne krize.

Zato je umetno, da so se ga hoteli radički odkrijati in da so že ob velikonočni križi zahtevali, da g. Radić ne sme biti več minister, aka naj se obnovi koalicija RR. Gosp. Radić je odločno odklonil insinuacijo, a ko je višel, da bi utegnil postati stvar resna, le takoj popustil v pristal ne le na to, ta ostane sam izven vlade, ampak celo to, da ostaneta ministra tudi »zadajalca« dr. Nikić in dr. Superiora.

Tako je prišlo do tretje Uzunovičeve vlade brez Stjepana Radića. A ta je obdržal vodstvo svoje stranke tudi kot nemški minister. Mesto na sejah ministarskega sveta je rezoniral na javnih skupščinah, kjer je razum proti Nikiću in Superiorini gremel še dalje proti radičkalom in njihovi korupciji. Korupcija je postala njegov glavni šlagter, s katerim je odruševal množice in si poskušal tvoju priboriti hitro kopnec simpatije lavnosti. Šel je tako daleč, da je s separativno resolucijo v Narodni skupščini briskiral svoje radikalne zavezničke in razobil vlado. Radić se je kot brezobzoren ljudski triplu postavil na čelo boja proti radičkalom in korupciji.

Njegova gloriola je bila kratka. Že na samo vest, da se g. Uzunovič resno pogaja z g. Davidovičem, je propovednik najostrejšega boja proti korupciji zatobil k popolnemu umiku. Iz strahu, da se res sestavi vlada brez radićevcev, je g. Stjepan Radić brezpogojno kapitaliral in sprejel vse radičalne pogoje, naj so bili še tako trdi in ponizevalni. Sestavila se je tako četrti Uzunovičeva vlada, v kateri tudi g. Pavla Radića ni več in ki je kurupcijsko vprašanje kratkomalo odstranila z dnevnega reda. In g. Stjepan Radić sam se je zavezal, da se bo za dva meseca umaknil iz političnega življenja, da ne bo govoril ne na shodih ne novinarjem in da tudi članov ne bo pisal.

Tak je Radićev »odmor«. Radičali se nadajo, da bo prinesel odmor tudi v politiko in da bo vlada vsaj ta čas lahko brez skrb pred novimi, nenadnimi napadi. Pokazati pa se šele mora, ako niso delali računa brez krčmarja. Kdo pozna St. Radića, dvomi, da bo vzdržal svoj domesnični post.

Volitve v Dalmaciji

Beograd, 19. maja. Današnji »Dom« objavlja kratko, a zanimivo beležko, kako voditelj HSS Stepan Radić opravičuje svoj odmor iz Beograda in obenem navaja razlog za svoj »dopust«. G. Stepan Radić, ki se je z. Uzunoviču obvezal, da za najmanj dva meseca zapusti Beograd, opravičuje napram hrvatski javnosti to odstopost zdravstveno potrebnim odmorum. Belažka pravi, da odhaja predsednik HSS na odmor, ki si ga bo privoščil od binkoščnih praznikov do konca junija. Od kar predsednik HSS vodi javne posete, še ni bil na pravem odmoru niti eden dan, čeprav so mu njezovi prijatelji v zdravniku to nujno svetovali, ker je že skrajni čas, da si odpočije vsaj mesec dr. v kakem gorskem zatisu ali pa ob morju. Ta odmor je potreben, da zbere predsednik nove sile za svoj težki in neprestani posel. Zato eden ali dva meseca ne pride predsednik HSS na nobeno javno zborovanje, niti na noben zaupniški sestanek, toda — če Bog da — za »Dom« bo napisal kak članek ali kako politično vest.

DR. NINČIĆ ODPOTOVAL V ŽENEVO

Beograd, 19. maja. Zunanji minister dr. Ninčić je danes odpotoval v Ženevo, kjer se udeleži razročitvene predkonferenčne, ki je bila včeraj otvorjena in katere se je v imenu naše vladi udeležil poslanec dr. Lazar Marković.

BILANCA ŠKODOVIH TOVAREN

Preg. 19. maja. Škodove tovarne izkazujejo 34,8 milijonov čistega dobitka za leto 1925, za 2,6 milijona več kakor prejšnje leto. Razdeli se 44% dividenda.

Korupcija odstavljena z dnevnega reda

Vlada smatra korupcijsko debato za končano. — Opozicija bo vložila nove interpelacije. — Javni shodi proti korupciji. — Delovni program

— Beograd, 19. maja. Danes dopolne je bila na objavni deski Narodne skupščine nabita objava skupščinskega predsedstva, s katero se sklicuje plenarna seja za sredo, 26. t. m. ob 10.30 dopoldne z dnevnim redom: **določitev dnevnega reda.**

To znači, da so z dnevnega reda odpravljene interpelacije glede korupcije. Že sročni so ministri in vodilni radički izjavljali, da se ne nadaljuje korupcijska debata. Ministri so naglašali: »Interpelacija o korupciji ni več naša stvar. To je stvar opozicije. Korupcijske interpelacije so za nas rešene. Opozicija ima pravico, da obnovi te interpelacije in da zahteva ponovno razpravo. Za nas je stvar odpravljena z dnevnega reda.«

Z ozirom na to so se sestali danes dopolne načelniki takoževanega ožrega opozicijskega bloka v zemljorazširščinskem klubu ter so sklenili, da obnovi interpelacijo glede manipulacij Rade Pašića. Sestava in redakcija nove interpelacije je poverjena poslu dr. Kosti Komandiju. To interpelacijo baje podpiše tudi Ljuba Jovanović. Vodilji ožrega bloka zatrjujejo, da bo nova interpelacija obelocanča še bolj interesante zanimivosti o korupcijskih afereh g. Rade Pašića.

Ožiga opozicija je obenem sklenila, da prične med ljudstvom živahnno ak-

Politična situacija se ni zboljšala

Treja v radičinem klubu se nadaljuje. — Opozicija prorokuje vladu le partedensko življenje. — Bojanzen pred Radićevimi poslovilnimi shodi.

— Beograd, 19. maja. Prilik v radičinem klubu so sicer bistveno neizpremenjene, opažati je vendar novo vreme. Skupina g. Nikole Pašića smatra obnovitev vlade g. Uzunoviča, brez obeh Radićev za svojo zmago in nastopa zato, čim bolj samozavestno in borbeno. Centrum ki pripada g. Uzunoviču, postaja rezerviran in nesiguren. Politično zakulisno borbo poznavajoči radičali so že danes prožeti globokega nezadovoljstva in naglašajo, da bo g. Stepan Radić porabil prvo priliko za strmolagovanje sedanja vlade, ki je ne more trpeti, ker je moral iz vlade tudi njegov nečak Pavle Radić. Nekateri radički kritik zamerijo Uzunoviču, da je tako kategorično odklonil spremem zakona za pobijanje korupcije, ker je s tem dal ravno najhujšim nasprotinom radičalne stranke načoljše agitacijsko orožje v roke.

Vse opozicijske skupine soglašajo v sodbi, da je sedanja vlada samo provizorična in da se ne bo vzdržala na

Stjepan Radić na neprostovoljnem dopustu

Naivno sporočilo v »Domu«. — Novi kurz v tem listu. — Zadnje Radićeve brže. — Radić ostane na odmoru dva meseca.

shodih v Novi Gradiški in Požegi. V drugem članku se Stepan Radić opravičuje glede nastopa radičevcev povodom korupcijske debate. Stepan Radić pravi, da je resolucijo poslana dr. Šibeniku pokazal kraljev in da jo je g. Pavle Radić odnesel g. Uzunoviču, toda g. Uzunovič ni imel časa, da bi resolucijo prečital. Radić očita Uzunoviču, da ni več parlamentarec, čeprav je pošten in čestit človek. Nato na sofističen način dokazuje, da v bistvu Šibenikova resolucija ni dobila večine. Za njo je glasovalo samo 125 poslancev, ker Radić hrvatskih federalistov in članov SDS ne šteje zraven, dočim je za vlado glasovalo 127 poslancev. Tako pravzaprav ni bilo povoda za demisijo vlade.

VELIK POŽAR NA ŽELEZNIKI POSTAJI V SULKOVCIH

— Zagreb, 19. maja. Iz Pietermice javlja, da se je včeraj okoli 14. na železniškem postajališču v Sulkovcih (proga Nova Kapela-Našice) vnela lesena sušilnica, v kateri je bil shranjen premog. Nastal je požar, ki je segal daleč naokrog. Požar je bil tako silen, da mešani vlak iz Nove Kapelice ni mogel voziti dalje in ravnotak tudi ne mešani vlak iz Pietermice. Potnikti so morali prestopati. Ker v Sulkovcih primanjkuje vode, je bilo gašenje nemogoče. Iz Broda so nato poslali pomožni vlaki s cisternami vode in brigalnami. Skoda je znatna.

Položaj na Poljskem

Vesti o Hallerjevem uporu izmišljene. — Korifianty pobegnil na Češko. — Rusija in poljski prevrat.

— Varšava, 19. maja. V inozemstvu razstavljeni so bili v Poznanju proglašeni protivljudi in da je general Haller proglašil zapadno Poljsko za avtonomno, se označujejo v Varšavi za izmišljene. Glede poljske Slezije ugotavljajo, da je tamosje prebivalstvo, zlasti delavstvo povsen naklonjeno Pilsudskemu, ki uživa velike simpatije. Poljaki iz Poznanja, ki so bili na poti proti Varšavi, se že vracajo v svoje garnizije.

— Dunaj, 19. maja. Nekateri listi javljajo, da je iz vsev na Dunaju pobegnil vodja poljskih insurgentov in poljske kmete stranke Korifiant, ki je nasprotnik Pilsudskega. V Krakovu so prijeti njegovega zeta. Socijalisti zahtevajo, da se aretirajo nekateri bivši ministri, ker so baje posneli velike svetovne državne denarje.

— Varšava, 19. maja. Poljska brzovarna agencija objavlja, da datum sklicanja narodne skupščine še ni določen, ker je časni predsednik republike, odnosno sejnski maršal Rataj obolen. Vlada je odredila,

Katastrofalen padec franka

— Pariz, 19. maja. Na borzi je včeraj vladala panika, ker frank klub vsem odredbam vlade rapidno pada. Frank je včeraj doživel na borzi katastrofo. Angleški funt je notiral včeraj 12. Frank je danes na curiški borzi padel pod českoslovaško kromo.

— Dunaj, 19. maja. Francoski frank na borzi rapidno pada. Nahaja se pod novim K. Borzini krogom naglašajo, da izvršita katastrofalni padec iz Francije, kjer se je pojavilo zadnjič veliko povraševanje po tuji devizah. Padec je obenem v temi zvezi s francosko-angloškim pogajanjem v Londonu.

POTRES V BEOGRADU

— Beograd, 19. maja. Danes ob 11.10 dopoldne je bil na močan potresni sunek, ki je trajal tri sekunde.

ČESKOSLOVAŠKI KREDIT V AMERIKI

— Praga, 19. maja. Uradno objavlja: Na podlagi vladnega odobrenja je bila podpisana med finančnim ministrom in podpredsednikom National City Bank v New Yorku sklenjena pogodba glede kredita českoslovaški Narodni banki v znesku 20 milijonov dolarjev, ki se lahko po možnosti poviša na 30 milijonov dolarjev. Kredit velja eno leto ter se lahko podaljša.

RUMUNSKA MOBILIZIRA

— Beograd, 19. maja. Poročila iz Bukarešte navajajo, da je sovjetska Rusija koncentrirala svoje čete ob besařiški meji proti Romunski. Romunska vlada je zato odredila delno mobilizacijo.

BOMBA PRED AMERISKIM POSLANIŠTVOM

— Newyork, 18. maja. Po poročilih iz Buenos Airesa je scono pred tamšnjim ameriškim poslanstvom eksplodirala bomba, ki se sreči in nikogar poškodovala. Vsled eksplozije povzročena materialna škoda je neznatna. Sinača trači atentat kot maščevalni akt, ker je ameriška vlada odklonila prošnjo za obnovitev procesa proti Brazilijancu Venzelijuu, ki je bil v Zedinjenih državah obsojen na smrt radi umora.

Kravne zgodbe pred sodišči

— Pred sodiščem v Suboticu se je zagovarjal te dve ruski emigranti Kaverzina, ki je umoril ženo posilstnika Pavla Kovača v Baški Topoli.

— 21. marca t. l. so našli v Baški Topoli obeseno ženo Pavla Kovača. Sprva so mislili, da gre za samomor, povodom obdukcije tripla je pa ugotovljen, da je bila žena najprej zadavljena in nato se je obesena. Dejanja je bil takoj osušen Kaverzina in izročen sodišču.

Pri razpravi je Kaverzina, ki je bil od leta 1916 zaposlen pri posilstniku Kovaču, priznal, da je imel ljubavne razmerje s pokojno Kovačevom. Ko je to izvedel mož, ga je odslavljen iz službe. Kaverzina je nato delal v neki bližnji tovarni. S Kovačevom pa se je večno shajal. 20. marca zvečer ga je Kovačeva zopet povabila k sebi, češ da in morda doma. Na domu ga je baje pošteno oprijala z žganjem in zahtevala, naj ji da svoj denar, kakor je že večkrat storil. Ker pa je ga oni večer ni hotel več dati, za če žena udarila po licu. Ves besen je zagrabil za grlo in jo zadavil. Kaj je nato storil s svojo žrivilo, se baje ne zmorebil.

več. Priča so Rusa slikale kot izredno marljivega in poštenega človeka. Kaverzina je bil zato obsojen le na tri leta ječ.

Med brzovarnimi vestmi smo včeraj na kratko poročali, da sta bila v Osijetu obsojena na smrt dva razbojnika, Jovo in Josko Gulina, tipična naslednika proslulega Caruge. Razprava proti njima in njunim tovaršem se je pričela že pred 14 dnevi. Tolpa je bil obdobje 23 rokop, 15 vlovom, 1 slparje in 1 umoru. Vsi obsojeni so pri obravnavi zanikal svojo krivdo. Kar jim pa ni mnogo pomagalo. Dokazano je, da je tolpa strahovala vse Slovence, okolico Zagreba, Karlovca in celo Dalmacijo. V ponedeljek popoldne je bila razglasena obsojba. Brata Ivan in Jozu Guljin sta bila obsojena na smrt na večih, Tomu Šabu na 10 let ječe, Jure Čović na 8 in Ivan Nevestič na 7 let ječe. Oproščen je bil Stipe Dogan, ki je sicer sodeloval pri enem roparskem napadu, vendar ne prostovoljno, nega pod pritiskom tovaršev. Obsojbo so vsi obsojeni mirno sprejeli. Zagovornika na smrt obsojenih sta vložili inčnostno pritožbo.

Zagonetni Grk Skades, ki je baje posveril 30 milijonov drahem, daje še vedno opravka našim oblastim. Bil je že trikrat intervencijski angleški poslanik v Beogradu, aričen trikrat izpuščen. Sedaj je bil po intervencijski angleški poslaniku v Beogradu aričen četrtič. Baje sedaj grške oblasti predlože našim oblastim zadosten obtežljivi material, ki naj dokaže krivdo Skadesa.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA. Lesni trg: Malo ponudb in povpraševanja. Prodanih 5 wagonov trgov. fco. naki. postaja, 260 Din.

ZITNI TRG: Malo ponudb in pov

Izjedovdi grofa Bethlena pred sodiščem

Ministrski predsednik priznava, da je bil obveščen o namernem ponarejanju, da pa je načrt odklonil in se pozneje ni briral zanj.

Proces proti ponarejevalcem francoskih bankovcev se je včeraj 18. tudi nadaljeval pred budimpeštanskim sodiščem. Za 16. uro je bilo določeno zaslijanje ministrskega predsednika grofa Bethlena kot priče. Zato so bile tribune in galerije zasedene do zadnjega kotička ter je bil naval občinstva velikanski.

Med splošno napetostjo je stopil ob 17. ministrski predsednik grof Bethlen v dvorano, v zacetku svoje izjedovdi je pojasnil Bethlen predzgodovino ponarejalne afere. Prvkrat je l. 1921. izvedel od grofa Telekyja, da namerava princ Windischgrätz ponarejati franke. Toda predno mu je mogel grof Teleky dati podrobnejša pojasnila o tem, je prišel princ Windischgrätz sam k njemu ter ga naprosil, naj odbori v vseh podrobnostih izdelani načrt glede reorganizacije irentističnih društev. Pri tej prilikni mu je Windischgrätz izročil daljšo spomenico o reorganizaciji. On, grof Bethlen, je prečital spomenico ter je pozneje k spomenici pristavil mnogo obravnih pripomemb. Te pripombe ugotavljajo, da načrtov princa Windischgrätzta ni smatrati za resne, ker so v načrtu navedeni voditelji irentistične akcije in intrigantski pustolovci. Vzdrževanje dragih irentističnih propagandnih akcij v ozemlju, ki je bilo odtrgano od Madžarske, bi povzročilo le nerazpoloženje med prebivalstvom in bi bilo skoličivo za madžarske interese. Madžarska ni navezanata na irentistična društva, kajti v slučaju vojne razpolaga Madžarska z redno armado. Ministrski predsednik ni v oni avdijiji dal princu Windischgrätztu nikakoga definitivnega odgovora. Poslat je spomenico Nadossyju s pozivom, da obvesti princa Windischgrätzta, da grof Bethlen pričevih načrtov ne more podpirati. Original spomenice je ostal pri deželnem policijskem šefu.

Po Amundsenovem poletu

«Norge» prodajo v Ameriki ali prepelejo v Italijo. — Ugasli ognenjiki v polarnih krajinah. — Kako se je prezivilala posadka. — Prva topla kava.

Veselje nad posrečenim Amundsenovim poletom preko severnega tečaja se v Italiji še ni poleglo. Casopis poroča podrobnosti, kako je bila »Norge« demontirana in namiguje, da bodo Italijani poizkusili prodati ladjo ameriškemu zasebnemu prometnemu društvu v reklamne svrhe ker bi na vsak način regularni potniški promet z zrakoplovom, ki je preplul severni tečaj, zelo vlekel zlasti v bližini velikih mest. Ako pa Američani ne bodo hoteli plačati ogromnega zneska, bodo morali Italijani zrakoplov natovoriti na transoceanski parnik ter ga odpremiti nazaj v Italijo. V tem slučaju bi zrakoplov novano montirali v zrakoplovnih delavnicah v Rimu, nakar bi »Norge« služila civilni ali pa vojaški aeronaftiki.

Uspešen polet zrakoplova »Norge« je vzbudil tudi v Zruženih državah veliko senzacijo. Listi že poročajo, da bodo Zružene države gradile zrakoplove iz istih zlitin, iz katerih je »Norge«. S takimi zrakoplovi bodo preiskali še ostale neznane kraje planeta.

«New York Herald» poroča, da je prebivalstvo Nome sprejelo Amundsena in tovarše, ko so doseli iz Tellerja na sante, z velikimi častmi. Amundsen je izjavil, da so prelepti severni tečaj v sredo točno ob 3.30 zjutraj. Ekspedicija ni odkrila nikake nove zemlje. »Norge«

je letela tisoče in tisoče kilometrov nad pokrajinami, ki jih geografi imenujejo »pokrajine molka«. Na tem ozemlju ni opazil nobenega kontinenta niti zemlje. Le tu in tam so bili nereno posejani izumrli vulkani in prav drobni skalnatni otoki, pokriti z večnim ledom.

S čim se je hranila posadka pri poletu preko severnega tečaja? Radi neznanega miru ni bilo mogoče misliti na to, da zakurijo in da pridržijo redno skuhane, gorke ali vsaj tople jedi. Posadka je zavživila mrzle konserve, trdo kuhanja jajca in biskvite. Zanimivo je, da sta zmrznila čelo čaj in kava, ki so ju imeli v termosteklenkah. Čim je posadka pristala v Tellerju, je zahtevala vročo, močno dišečo kavo, s čimer so ji seve ustregli. Ko je zrakoplov pristal v Tellerju, je radiotelegrafist poskušal obvestiti bližnji Nome, da so pristali. Radiopostaja v Tellerju pa ni delovala. Šele po 24-urni reperaciji so postajo popravili za silo in so lahko ostali svet obvestili o posrečenem poletu. Predno je bila oddalna postaja reparirana, je sprejemna prevzemala razna povpraševanja in obvestila postaj, ki so klicale »Norge«, nai se oglasi in nai da znake življenja.

Med poletom je bila posadka tako zaplena s delom, da ni opazila nevarnosti, katerim je bila izpustljena. Tako

Danes nepravilno zdaj dan
BUSTER KEATON
v komediji »Norčava hiša«.
Pride: „ROSENKAVALIER“
filmska posebnost z originalno godbo. Rosenka a.e. pod vodstvom kapelnika g. Rynca.
Kino Ideal.

Jack London:

Roman treh src

XXVII.

In tako sta prišli v dolino Izgubljenih duš po dveh podzemnih potih dve ekspediciji iskalcev zatklada. Po prvi poti je prišla zelo hitro carica z Lomcio, Henryjem Morganom in Solanovim si novi. Bolj počasi sta se blizala svojemu cilju po glavarju in Torres. Prvi napad na sveto goro plemen Maya je pokazal, kje tiči glavna ovira. Torresova ekspedicija je hotela razstreliti veliko skalo in odpreti vhod v dolino. V ta namen je bilo treba več dinamita, kot so ga vzel s seboj. Skala je bila namreč masivna in zelo trda. In ko so napravili odprtino, je bila nad dnem podzemne jame tako, da so morali še enkrat navrati in razstreliti skalo. Šele po drugem poizkusu se jim je posrečilo odpreti vod pot iz podzemja. Naposled so srečno osušili podzemje in prispieli v jamo, kjer sta stala ogromna kipa boga in boginje. Tu so morali zopet navrati skalo, da pridejo v notranjost gore. Predno so se pa napotili dalje, je Torres ukradel rubine iz Chiinih in smaragde iz Hatzlovičevih oči.

Ta čas je prispevala carica s svojimi spremeljvalci brez večjih težav v dolino skozi nasproti stoječo goro. Ni se jimbilo treba vračati po isti poti,

kjih je vodila iz doline Izgubljenih duš. Iz Ogle-dala Sveta je poznala carica vsako ped poti. Tam, kjer je tekla podzemna reka pod skalo in dalje v reko Gualaco, ni bila mogoča vožnja s čolni. Carica je dala svojim prijateljem vsa potrebna navodila in res so našli po dolgem iskanju na strani skale vhod v podzemje. Vhod je pokrivalo gosto grmovje takoj, da bi ga ne bili našli, če bi jim carica ne povedala, kje je. Colne so privezali na vrvi in jih dvignili na skalo. Nato so jih odnesli na ramah skozi odprtino v skali in spustili v podzemno reko, ki je takla na tem kraju zelo počasni. Kjer je bila voda deroča, so vleki čolne ob brogu na vrvi. Tam, kjer se je reka izgubljala pod skalo, jim je carica pokazala odprtine, ki so bile narejene že v pravdavnem času. In sozti te odprtine so prenesli svoje poskočne melodijnosti ugajale tako, da jih je Cortot moral ponoviti, dasi

Tu jih pustimo, — je dejala carica in moški so potegnili čolne na breg. — Preostaja nam še kratek rov, po katerem pridemo do majhne odprtine v skali. Ta skala se dviga nad pianoto, kjer je stal nekoč moj dom. Po stopimo iz podzemja, se spustimo po vrviči k jezeru. Zleb je visok kakih petdeset čevljev, tako da ni nobene nevarnosti.

Sprejaj je šel Henry s carico in držal pred seboj električno svetliko, zadaj sta šla Enrico in Leoncio, ki sta pazila, da bi strahogestni peoni ne po-

je na pr. letela nad obalo Alasko s hitrostjo 100 km. pri tem pa komaj 30 do 40 m nad zemljo. Nevarnost kolizije je bila velika. Posadka pa se ni zmenila zato in je mirno opazovala pokrajino skozi okence kabine.

O zmanjševanju uspehl ekspedicije bo mogoče govoriti šele pozneje, ko bo sta Amundsen in Ellsworth objavila svoje dokumente ter natanko proučila gradivo, ki sta ga nabrala med poletom preko severnega tečaja.

Cortot je igral na klavirju pariske firme »Pleyvel«, ki ga je pripeljal seboj. Po mnenju kons. profesorja A. Ravnika ima ta fabrikat izvrstne skrajne oktave, sredina pa je premalo gosta.

Koncert je bil razmeroma prav dobro obiskan.

glasbeno vsebinsko ne pomenijo mnogo. Lahko rečem, da se je sušalo vse okoli Chopina. Ta pa me je v največji meri dvignil in zadovoljil.

Kakor rečeno, ne občudujem Cortove tehnike spretnosti, temveč močno interpretacijo, originalno poglobitev in izvajana dela, sijajen dinamiko, preprečevalen izraz.

Cortot je igral na klavirju pariske firme »Pleyvel«, ki ga je pripeljal seboj. Po mnenju kons. profesorja A. Ravnika ima ta fabrikat izvrstne skrajne oktave, sredina pa je premalo gosta.

Koncert je bil razmeroma prav dobro obiskan.

terem je sklenil, da se razprava preloži, vmes pa bo sodišča poskusilo izposlovali za nekatere priče odvezo službene molčanosti in izročitev uradnih aktov, nanašajočih se na učiteljske premestitve.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 19. maja 1926; katoličani: Celestin, Vitočava; pravoslavni: 6. maja; Jov: muslimani 7. zilika 1344; židje: 6. si-vana 5686.

Jutri: Cetrtek, 20. maja 1926; katoličani: Bernardin, Mikdar; pravoslavni: 7. maja; Akakije; muslimani: 8. zilika 1344; židje: 7. sivana 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama »Jakob Ruda«, opera »Boheme«.

Kino Matica: »Flirt«; Ljubljanski dvor: »Joana, milijonarjeva hči«; Kino Ideal: »Norčava hiša«.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama »Idijoti«; opera »Giulietta«, »Gianni Schicchi«.

Kino Matica: »?«; Ljubljanski dvor: »Joana, milijonarjeva hči«; Kino Ideal: »?«.

SK Jugoslavija: ASK Primorje na igrišču Primorja ob 18. in četrtek.

DEŽURNE LEKARNE.

Sreda: Bohinc, Rimsko cesta, Levstek, Resljeva cesta.

Cetrtek: Piccoli, Dunajska cesta, Baškarčić, Karlovska cesta.

Solnce zaide danes ob 19.26, vzdide jutri ob 4.27 in zaide ob 19.27.

OBLEKE
lastnega izdelka Vam nudi
MAJČENEJE
Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3.

Sport

Dva odlična gosta

Kakor smo že poročali, gostuje jutri v Ljubljani naš nogometni prvak, beogradski »Jugoslavija«, za Binkošti pa prvak dunajskih neprofesionalnih klubov »Vienna Cricket F. C.«. Jugoslavija igra s Primorjem, Cricketerji pa z Ilirijo.

Jugoslavija nastopi v Ljubljani sploh prvič. Njene odlične kvalitete so splošno znane: tehnično po možnosti nadkrijuje slovenske Hajduke in ga prekaša s sila nevarno proravnajo razantne udarce svojih strelec, uporablja razantne udarce svojih napadalcev jugoslovenske nogometne. Imena Petkovića, Jovanovića, Šečuljka, da ne govorimo o ostalih prvorazrednih igraših, so dobro znana na domačem, kakor na mednarodnem polju. Postati dvakrat zaporedoma državni prvak ni lahek posel, zlasti ako mora klub pri tem nastopati proti celokupni eliti jugoslovenske nogometne, proti vsem podsvetnim prvakom. Načeljev po govoru za Jugoslavijo njeni zmagovalni rezultati ravnokrat sključene turneje po Franciji.

Tekma se vrši jutri, v četrtek.

Vienna Cricket F. C. je najstarejši klub Dunajske. Osnovali so ga leta 1892, na Dunaju blajovčajo Angleži. Do razkola v klubu leta 1911, iz katerega je nastal današnji Amateurssportverein, je bil VCFC mednarodni posel, zlasti ako mora klub pri tem nastopati proti celokupni eliti jugoslovenske nogometne, proti vsem podsvetnim prvakom. Načeljev po govoru za Jugoslavijo njeni zmagovalni rezultati ravnokrat sključene turneje po Franciji.

Vienna Cricket F. C. je najstarejši klub Dunajske. Osnovali so ga leta 1892, na Dunaju blajovčajo Angleži. Do razkola v klubu leta 1911, iz katerega je nastal današnji Amateurssportverein, je bil VCFC mednarodni posel, zlasti ako mora klub pri tem nastopati proti celokupni eliti jugoslovenske nogometne, proti vsem podsvetnim prvakom. Načeljev po govoru za Jugoslavijo njeni zmagovalni rezultati ravnokrat sključene turneje po Franciji.

Tekma se vrši jutri, v četrtek.

Vienna Cricket F. C. je najstarejši klub Dunajske. Osnovali so ga leta 1892, na Dunaju blajovčajo Angleži. Do razkola v klubu leta 1911, iz katerega je nastal današnji Amateurssportverein, je bil VCFC mednarodni posel, zlasti ako mora klub pri tem nastopati proti celokupni eliti jugoslovenske nogometne, proti vsem podsvetnim prvakom. Načeljev po govoru za Jugoslavijo njeni zmagovalni rezultati ravnokrat sključene turneje po Franciji.

Največji filmski umotvor sezije 1826/27

Rosenkavalier

s prvočasnimi francoskimi in nemškimi filmskimi močmi ter originalno gozbo »Rosenkavalier« pod vodstvom dobričnega g. kapelnika Rynca.

se pripravlja za Kino Ideal

naši nobene odprtine. Izhod je bil zasut z ogromi nimi kepmi prsti in kamenjem.

— Kdo je zasut izhod? — je vzkliknila carica srdito.

Henry je pregledal pregrado in potolažil razjarjeno carico.

— Skala se je sesula, — je dejal smeje. Z dinamitonom bo ta ovira kmalu odstranjena. K sreči smo vzeljeli nekaj nabojev s seboj.

Toda delo je trajalo dolgo. Vse popoldne in vso noč so morali delati, prečisto so očistili izhod. Henry se je bal začagnati večjo količino dinamita, ker se mu je zdela vsa skala sumljiva tem bolj, ker se je en del že sesul. Tako so moralji razstreliti z dinamitonom vsak kamen posebej ter nositi gramoz nazaj v rov. Drugi dan ob osmilj zjutraj je bil razstreljen zadnji kamen in končno so zagledali dnevnino svetlobe. Zdaj so delali počasni in oprezno, da bi se skala znova ne sesula. V zadnjem hipu jim je zapiral pot v dolino velik kamen.

Na obih straneh kamna so bile špranje in ko so porinili skozi nje prste, so čutili solnečne žarki. Toda kamen jim je bil še vodno na poti. Najprej so ga skušali odvaliti s koli in ker je bil ves trud zmanj, se je Henry odločil za zadnji dinamitni nabolj. Računal, da je kamen po eksploziji premakne in zatrliklja v dolino.

— Izgubljene duše itak vedo, da se bližajo Vasco!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dan 19 maja 1926.

Novi profesorji beogradске univerze. Lukazom prosvetnega ministra so imenovani na juridični fakulteti v Beogradu za rednega profesorja trgovskega prava izredni profesor dr. Velizar Mitrović, za rednega profesorja ekonomike vede načelnik trgovinskega ministrstva dr. Milan Todorović, za izrednega profesorja ekonomiske sede docent dr. Dragoljub Jovanović. Na poljedelski fakulteti sta imenovana za rednega profesorja poljedelstva izredni profesor dr. Milan Vlajinac in za rednega profesorja za šumarsko stroko inšpektor prometnega ministrstva dr. Gjordje Jovanović.

Prihod Stepana Radića v Zagreb. Prezident Hrvatske seljačke stranke Stepan Radić je srušni prispev iz Beograda v Zagreb. Zastopnikom tiska ni hotel podatki izjave o politični situaciji. Odklonil je celo sprejem onih novinarjev, ki so ga vedno podpirali, ki so ga vedno točno bili njeni na uslužu. V Beogradu je g. Stepan Radić še priporabil novinarjem, da bo odpoval v samotno dalmatinsko selo, kjer bo »pisal knjige«.

Kongres saveza nabavljalnih zadrag. Tekom prihodnjega tedna se vrši v Beogradu kongres nabavljalnih zadrag iz cele države.

Člana Masarykove akademije dela. Masarykova akademija dela v Pragi je izvolila za svoja člana arhitekta Petra Popovića in inženiera O. Kuzmanovića, ki sta dobila te dni v češkoslovaškem poslaništvu v Beogradu članske diplome.

Tečaj za učitelje. Prosvetno ministrstvo je odredilo, da se prično v kratkem tečaji za učitelje in učiteljice, ki jih predvideva čl. 32 zakona o ljudskih solah. Datum začetka teh tečajev še ni določen.

Solski vrti. Prosvetno ministrstvo je sklenilo dati posebne nagrade onim učiteljem in učiteljicam, ki urede pri svojih solah najlepše vrte.

Letna skupščina veterinarjev. 7. in 8. junija se bo vršila v Splitu letna skupščina veterinarjev iz vse države.

Vozne olašave za dijke - izletnike. Na prošnjo Jadranske Straže je dovoljeno prometno ministrstvo dijakom, ki prirejajo izlete na morje, četrtno vožnjo. Izlete bo organizala Jadranška Straža. Na vseh 25 dijakov dobi znižano vožnjo tudi vodja izleta.

Uspех Zagreba. Te dni je obiskal zagrebški župan arh. Heinzel beogradski ministrstvo ter interveneriral pri resortnih ministri v zagrebških komunalnih zadevah. S finančnim ministrom dr. Peričem je razpravljalo o mestni akciji za gradnjo cenenih stanovanj in hiš. Dr. Perić je obljubil županu Heinzlju, da bo posredoval pri Državnih hipotekarnih banki, da dovoli zagrebški občini cenen kredit za gradnjo novih stanovanjskih hiš.

Obljubljene objave. «Uradnega lista» — Uradni liste s dne 18. t. m. objavlja uredbe osrednje vlade, med drugimi ministrata za socijalno politiko, s katero se zvišuje največja zavarovana mežda od 40 na 48 Din, dalje objavlja statistiko delegacije ministrstva finančne v Ljubljani o kontingentiranju občne pridobitve za leto 1924/25.

Najezdive bolezni v Sloveniji. Dne 1. maja t. l. je bilo po uradnem izkazu v vseh bolnicah Slovenije 3063 bolnišnik. V splošni bolnici v Ljubljani 593, v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani 146, v bolnici za duševne bolezni v Ljubljani 260, v bolnici za duševne bolezni na Stredcu 419 in v splošni bolnici v Mariboru 275. Ostali bolnišniki odpadejo na druge bolnice.

Konkurzi. Proglasila je konkurs nad mojino peka Karla Pelka in v posestnici Marije Pelkove v Ogliščaku pri Slovenski Bistrici. — Odpravljen je konkurs trgovca Janka Gabrona v Trbovljah, trgovca Ivana Jakša v Št. Petru pri Zidanem mostu, trgovca Ljudevita Ieršiča v Ljubljani in Franje Keber, tvorničarke v Tacnu pri Ljubljani.

Razpisane kolodvorske restavracije. Razpisana je licitacija kolodvorske okrepčevalnice na postaji v Velenju. Rok licitacije 11. junija t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Razpisana je na isti rok licitacija kolodvorske okrepčevalnice na postaji Grobelno. Dne 7. junija se vrši licitacija glede vporej kolodvorske restavracije na Grosupljem.

Dan Rdečega kriza. Dne 6. junija se vrši po celi kraljevini »Dan Rdečega kriza«, ki ima namen dvigniti med ljudstvom smisel za prekoristno domoljubno organizacijo. Ta dan se posebej še nabirajo člani na prispevki v društvene svrhe. — V Ljubljani se izjema vrši »Dan Rdečega kriza« dne 12. in 13. junija 1926, ker se obenem vrši tudi prireditve Podmladka v korist Podmladki ferijalne kolonije. — Tudi letos pošle ljubljanski Rdeči križ veliko število okrevanja potrebnih dece na morje in pa v sveži gorski zrak. Priredi se na Dovjem ferijalna kolonija v Štrih oddelkih. Prva dva vzporedna oddelka bodoča na Dovjem v mesecu juliju, druga dva pa v mesecu avgustu. Stroški, ki so zvezani s predvidljivo take ferijalne kolonije, so ogromni. Naša, okrevanja potrebnega deca pa ima kolosalne koristi, uživa dusevni in telesni počitek in si nabere novih sil v svežem gorskem zraku. Ferijalna kolonija predi svojim malim udeležencem tudi veče in manjše izlete. Vse pa se vrši pod strognim in strokovnim nadzorstvom. Pričakujemo, da bo naše občinstvo uvidelo nele veliko potrebo organizacije Rdečega križa za narod in državo, nego tudi radevole z bogatimi prispevki pripomoglo organizirati k uspešnemu delu in omogočilo predvidev ferijalne kolonije. Podrobni program dneva Rdečega križa se objavi kasneje.

V postojanski jami. se otvoril na binkoštni nedelji, kakor nam iz Postojne poročajo, nov, došel občinstvu nedostopen predel, takozvana »Rajska jama«, baje najlepša od vseh dosjed znamenj jama. Tudi

»Rajska jama« bo bogato električno razsvetljena in bo nudila očarjujoče slike. Povodom njenega otvoritve bodo letosne binkoštni svečanosti v jami še večje in veličastnejše kakor druga leta. Iz vseh smeri Julijeve Benečije pripeljejo ta dan posebni vlasti, ojačeni pa bodo tudi vlasti iz Ljubljane. Italijanski generalni konzulat v Ljubljani nam sporoča, da bo izdal celo teden vsak dan od 9. do 12. vsem obiskovalcem postojanske jame vizum za zunanjo pristopljivo 10 Din. Vizum bo izdan tudi za povratek ter bo veljavem osem dni. Po isti ceni (10 Din) za osebo se bodo vidivali tudi skupni potni listi, ako se pričasti za vsako skupino najmanj pet ljudi.

Omejeno sprejem v ljubljansko bolnico. Vnovenično opozarjamo, da se vsled stalne prenapolnjenosti zavoda morejo sprejemati v opazovalnico le najnajniši slučaj — ter da v ta namen nikakor ne zadošte sami napotnici županstva temveč se mora doprinesti tudi predpisano zdravniško izpričevalo. — Ravnateljstvo.

Smrt soprog obrnitskega organizatorja. Iz Zagreba nam javljajo: V Parizu je umrla ga Pavlina Matijević, soproga g. Vladimira Matijevića, organizatorja obrnitskega in trgovskih pomočnikov. Pred vojno je deloval zlasti v Zagrebu, zadnjič pa je svoje delovanje na polju obrnitskega koncentriral na južne kraje Slovije. Ob izbruhu vojne je pobegnil v Švico. Truplo pokojnice pripeljejo v Zagreb.

Velik požar. V selu Kuman pri Velikem Becketu je dne 17. t. m. izbruhnil požar, ki je uničil 16 hiš. Večina posestnikov niti bila zavarovana. V neki hiši so baš obhajali svatbo, ko je pričelo goreti. Razen nevestine oprave niso rešili ničesar.

Solski vrti. Prosvetno ministrstvo je sklenilo dati posebne nagrade onim učiteljem in učiteljicam, ki urede pri svojih solah najlepše vrte.

Letna skupščina veterinarjev. 7. in 8. junija se bo vršila v Splitu letna skupščina veterinarjev iz vse države.

Vozne olašave za dijke - izletnike. Na prošnjo Jadranske Straže je dovoljeno prometno ministrstvo dijakom, ki prirejajo izlete na morje, četrtno vožnjo. Izlete bo organizala Jadranška Straža. Na vseh 25 dijakov dobi znižano vožnjo tudi vodja izleta.

Uspesh Zagreba. Te dni je obiskal zagrebški župan arh. Heinzel beogradski ministrstvo ter interveneriral pri resortnih ministri v zagrebških komunalnih zadevah. S finančnim ministrom dr. Peričem je razpravljalo o mestni akciji za gradnjo cenenih stanovanj in hiš. Dr. Perić je obljubil županu Heinzlju, da bo posredoval pri Državnih hipotekarnih banki, da dovoli zagrebški občini cenen kredit za gradnjo novih stanovanjskih hiš.

Obljubljene objave. «Uradnega lista» — Uradni liste s dne 18. t. m. objavlja uredbe osrednje vlade, med drugimi ministrata za socijalno politiko, s katero se zvišuje največja zavarovana mežda od 40 na 48 Din, dalje objavlja statistiko delegacije ministrstva finančne v Ljubljani o kontingentiranju občne pridobitve za leto 1924/25.

Najezdive bolezni v Sloveniji. Dne 1. maja t. l. je bilo po uradnem izkazu v vseh bolnicah Slovenije 3063 bolnišnik. V splošni bolnici v Ljubljani 593, v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani 146, v bolnici za duševne bolezni v Ljubljani 260, v bolnici za duševne bolezni na Stredcu 419 in v splošni bolnici v Mariboru 275. Ostali bolnišniki odpadejo na druge bolnice.

Konkurzi. Proglasila je konkurs nad mojino peka Karla Pelka in v posestnici Marije Pelkove v Ogliščaku pri Slovenski Bistrici. — Odpravljen je konkurs trgovca Janka Gabrona v Trbovljah, trgovca Ivana Jakša v Št. Petru pri Zidanem mostu, trgovca Ljudevita Ieršiča v Ljubljani in Franje Keber, tvorničarke v Tacnu pri Ljubljani.

Razpisane kolodvorske restavracije. Razpisana je licitacija kolodvorske okrepčevalnice na postaji v Velenju. Rok licitacije 11. junija t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Razpisana je na isti rok licitacija kolodvorske okrepčevalnice na postaji Grobelno. Dne 7. junija se vrši licitacija glede vporej kolodvorske restavracije na Grosupljem.

Dan Rdečega kriza. Dne 6. junija se vrši po celi kraljevini »Dan Rdečega kriza«, ki ima namen dvigniti med ljudstvom smisel za prekoristno domoljubno organizacijo. Ta dan se posebej še nabirajo člani na prispevki v društvene svrhe. — V Ljubljani se izjema vrši »Dan Rdečega kriza« dne 12. in 13. junija 1926, ker se obenem vrši tudi prireditve Podmladka v korist Podmladki ferijalne kolonije. — Tudi letos pošle ljubljanski Rdeči križ veliko število okrevanja potrebnih dece na morje in pa v sveži gorski zrak. Priredi se na Dovjem ferijalna kolonija v Štrih oddelkih. Prva dva vzporedna oddelka bodoča na Dovjem v mesecu juliju, druga dva pa v mesecu avgustu. Stroški, ki so zvezani s predvidljivo take ferijalne kolonije, so ogromni. Naša, okrevanja potrebnega deca pa ima kolosalne koristi, uživa dusevni in telesni počitek in si nabere novih sil v svežem gorskem zraku. Ferijalna kolonija predi svojim malim udeležencem tudi veče in manjše izlete. Vse pa se vrši pod strognim in strokovnim nadzorstvom. Pričakujemo, da bo naše občinstvo uvidelo nele veliko potrebo organizacije Rdečega križa za narod in državo, nego tudi radevole z bogatimi prispevki pripomoglo organizirati k uspešnemu delu in omogočilo predvidev ferijalne kolonije. Podrobni program dneva Rdečega križa se objavi kasneje.

V postojanski jami. se otvoril na binkoštni nedelji, kakor nam iz Postojne poročajo, nov, došel občinstvu nedostopen predel, takozvana »Rajska jama«, baje najlepša od vseh dosjed znamenj jama. Tudi

in novembra — srečavati po mestnih ulicah in cestah skozi cel teden številne, s hirsno opravo obložene vozove, ki so prevažali mobilni stranki, ki so se preseljevale iz enega stanovanja v drugo. In v vsakem takem terminu so imeli s takim prevažanjem dovoli posla tako zadruge postreščkov, kakor spediterje. Danes ne srečavamo v navedenem času v celem mestu niti treh takih selitev! In še ti: kdo so, ki se selijo? Razni premenišči nameščenci, ljudje, ki gredo iz Ljubljane in naposlед tisti iz svojih stanovanj iztrirani ali oblastno deložirani! in takih bo še! Srečna doba, toda — znamenje časa!

Ij Regulacijska dela v Bohoričevi ulici. Naglo napredujejo, da se vsled stalne prenapolnjenosti zavoda morejo sprejemati v opazovalnico le najnajniši slučaj — ter da v ta namen nikakor ne zadošte sami napotnici županstva temveč se mora doprinesti tudi predpisano zdravniško izpričevalo.

Ij Društvo »Trekmont« v Ljubljani. imma danes v sredo svoj redni sestanek ob pol 19. uri na moškem učiteljsku. Dnevn red: 1. Antalkoholni dan. 2. Poročilo iz Krugljevca (br. dr. Mikič). 3. Eventualna.

Ij Prihod beogradskih nogometarjev. Danes ob 5. uri zjutraj so dosegli v Ljubljano nogometni SK Jugoslavije s turneje v Franciji. Nastanili so se v hotelu Sion. Svojim beogradskim gostom in državnemu praviku želimo v našem mestu prirče dobrodošlico!

Ij Trgovoško društvo Merkur v Ljubljani. ima svoj izredni občni zbor danes ob pol 8. zvečer v prostoriji Gremija trgovcev, Ljubljana, Aleksandrova cesta. — Odbr. 541n

Ij Koščarski sestor v Ljubljani. bo imelo redno odborovo sejo v četrtek 20. maja ob 16. 544n

Ij Hera. stavna zadruga v Ljubljani, vabi svoje člane, ki reflekterajo na stavbišča na Kodeljevem, da se zglaže v petek dne 21. maja popoldne v zadružni piščarni. Važno radi oddaje parcel. Nacelstvo,

Ij Ples in koncert gradbenega odbora Rožnolodolskega doma je preložen na binkoštni ponedeljek 24. t. m. na Streliču pod Rožnikom. Začetek ob 15. (3.) popoldne. Vstopnina prosta.

Ij Opazujmo na današnji ogled razprodaje Selovin - Čuden! 542n

Ij Došla krasna izbira otroških oblik in plaščkov! Kristofle-Bučar, Ljubljana. 55-T

Največji filmski umotvor sezije 1926/27

Rosenkavaller

s prvočasnimi francoskimi in nemškimi filmimi močmi ter originalno godbo »Rosenkavaller« pod vodstvom dobroznanega g. kapelnika Rynea

se pripravlja za Kino Ideal

Iz Celja.

c Celjski brivlje bodo na binkoštno nedelje ves dan zaprte, na binkoštni ponedeljek pa od 7. do 11. popoldne odprt.

c Tedenski izkaz mestne klavirne. V tednu od 10. do 16. maja se je zklalo: 22 volov, 24 krav, 7 telic, 31 telet, 60 svinj in 4 kozlice. — Uvozilo se je: 250 kg govedne, 1646 kg telefine, 292 kg svinjine in 7 kg kozličevine.

c Razstava rib v ženskih ročnih delovih in meščanskih šoli šolskih sester v Celju bo na binkoštno nedelje in binkoštni ponedeljek v risalnicu in II. razredu meščanskih šoli šolskih sester.

c Obrtni referat bo, kakor čujemo, zopet vrnjeni mestni občni celjski. S tem se upostavlja zopet važen del mestne avtonomije.

c Celjski občinski svet ima plenarno sejo v četrtek dne 20. t. m. ob 17. uri. Na dnevnem redu so poročila o občini.

c V občinskem svetu celjskem je odložil mandat občinskega svetnika dr. Rudolf Dobrovšek, ki je prešel v Krško.

c Telovadni nastop Celjskega Sokola</b

Gospodarstvo

Žitni try

(Tedenško poročilo novosadske blagovne borze.)

Klub labilnih tendencij na inozemskih tržiščih je ostal položaj pri nas neizprenemljiv. Radi minimalnega dovoza so začele cene celo skakati. Povpraševanje iz inozemstva je bilo slabo, dokim je povpraševanje iz naših pasivnih krajev vedno večje. Italija se je zanimala za koruzo v pšenico, samo da radi rapidnega padanja lire cene ne odgovarjajo našim razmeram. Braila je nudila za pšenico in koruzo zelo slabe cene. Isto velja za Dunaj. Tako je bil promet ves teden samo v mejah domačega konzuma, koruzu gre zlasti v Liki, Slovenijo, Črno goro, Dalmacijo in Bosno, pšenico pa kupujejo domači mlini.

Promet na borzi je znašal 269 vagonov. Pšenica je bilo prodane 46 vagonov. Bačka sremska ustanica je poskočila od 297.50 na 305. boljše vrste koncem tedna celo 307.50. Kupovali so samo domači mlini. Ponudbe so bile zelo slabe. Nova pšenica je notirala v Bački za doseg avgust-september 250-255, julij-august-september v Sremu 257.50. Kupci so bili izvozniki v Italijo. Domače špekulacije je malo. Italija je plačevala novo pšenico po 545 lir Postojna, Braila samo 205 šilingov. Dunaj pa 174-175 Kč.

Koruze prodano 192 vagonov. Bačka prompt je poskočila od 125 na 132.50, koncem tedna povpraševanje brez ponudbe. Sremska koncem tedna 135, boljše postaje karok n. pr. sid 137.50, vse povpraševanje z minimalno ponudbo. Vagonsko blago so kupovali včinoma samo domači interesenti. Bačka bačka je notirala 132.50 z minimalno ponudbo. Okrogla za domačo potrebo 140. Blago na rekah je šlo slabo v promet. Izvozniki ne kupujejo, ker je koruza predraga. Sanco začetkom tedna je bilo sklenjenih par kupcev za junij po Denavi 133-134.

Mleko prodano 20 vagonov. O. borza je poskočila od 475 na 482.50-485. Povpraševanje je bilo za domačo potrebo živalno, ponudbe pa slabe. Manjši mlini imajo zelo malo razpoložljivih zalog, večji pa morajo popustiti v cenah. St. 6 je notirala 295, st. 7 190 brez povpraševanja. Otrobov p. oddani 4 vagona, bački pa 145. Ovsa 7 vagonov po 180. Ponudba in povpraševanje slabo.

— g Izgledi letosnjene letine v Vojvodini. Predstavnik novosadske borze je izjavil o izgledu letosnjene letine in Vojvodini sledete: Ze 40 let se pečam s poljedelstvom in se nikoli v Bački ni kazala letina tako dobro, kakor letos. Stanje posevov kaže, da bomo imeli letos rekordno letino. To veja, da je ozimino in jarovino. Če ne bo elementarni nesreč, se obeta Bački izvrstna letina.

— g Kongres mednarodne organizacije industrijskih delodajalcev. V Pragi je bil otvoren v pondeljek doppoldne kongres mednarodne organizacije industrijskih delodajalcev, ki so se ga udeležili zastopniki večine evropskih držav, južnoafriške Unije in Japonske. Govorniki so naglašali, da je treba doseči kompromis med socijalnim in proizvodnjičkim stališčem, zakaj brez tege kompromisa ni mogoče sanirati gospodarske živiljenja. Ker so delavci mednarodno organizirani, so se organizirali tudi delo-

delci. Na obrah stranch si prizadevajo zboljšati organizacijo gospodarskega življensja in utrditi gospodarski mit.

— g Velik uspeh češkoslov. konsolidacijskega posojila. Dosedanji vpis na državno konsolidacijsko posojilo znaša okrog 1.900.000 Kč, kar pomeni nepričakovano velik uspeh.

— g Novi sezonski krediti Narodne banke. Kakor znano, dolgo Narodna banka vsako leto poleg rednih tudi sezonskih kreditov. Lani je dala okrog 360 milijonov za sezonske kredite, od katerih je doseg izplačila 280 milijonov, ostalo pa izplačila do konca maja, ko počete rok za te kredite. Po sklepnu upravnega odbora začne Narodna

banka dajati nove sezonske kredite 1. avg. Prošnje se lahko vlagajo tudi prej.

— g Reorganizacija madžarske Poštne hranilnice. Madžarski finančni minister Bud je predlagal ministruku svetu načrt za konca, po katerem preide Poštna hranilnica v delokrog finančnega ministrstva.

— g Zlata valuta na Estonkem. Estonška vlada namernava v kratkem uvesti zlatovaluto. Kot temeljna edinstvena se uvede estonska zlata marka, ki bo odgovarjala po vrednosti skandinavski zlati kroni. Estonška Narodna banka izda potem novčanice, glaseče se na zlate krone, ki morajo biti do 25% krite z zlatom ali tujimi devizami.

To in ono

Zadnji turški sultan umrl

Iz San Rema poročajo, da je umrl tam v pondeljek poonoči zadnji turški sultan Mehmed VI. 37. poglavjar turške države iz vladarske rodbine Osmanov. poglavjar vseh vernih mohamedanov. gospodar zemlje in morja, padišah osmanske države in duhovni poglavjar islamskega sveta — vse to seveda nekoč, zdaj na privatnik, ki je stanovan v nekdanji Noblovji vili in nosil časten naslov Veličanstva kot zadnji ostanek nekdanske slave. Njegovo spremstvo sta tvorila dva karabinjerja kot telešna straža, ki sta zvesto čuvala dostop v vilo in vrt. K zadnjemu sultaniu je bilo zelo težko priti, ker je bil Mehmed nezaupljiv. Le redko so ga videli prebivalci San Rema, kako se sprejava s fesom na glavi po vrtu. Sicer pa ni čuda, da ni nikomur zaupal. Saj je umrl mnogo prednikov nasilne smrti. Zadnji član vladarske hiše Osmanov pa je umrl naravne smrti.

Mehmed VI. je bil sin sultana Abdula Medžida, ki je umrl v juniju 1861. nekaj mesecev po Mehmedovem rojstvu. Otroška leta je preživel za časa sultana Abdula Aziza, svojega strica, ki je bil detroniran 30. maja 1876. Mladi Mehmed je videl potem na cesarskem prestolu svoje starejše brate — najprej Murada V., ki je vladal samo tri mesece, potem Abdula Hamida II., ki je spravil Turčijo na rob propada in bil odstavljen 2. aprila 1899, končno Mohameda V., po katerem je nastopil 3. julija 1918 sam. Kmalu potem je Turčija skupaj z Berlinom in Dunajem kapitulirala pred zmagovito antanto.

Mehmed VI. je bil pravi »bolnik na Bosphoru«. Za politične dogodke se ni zanimal in tako je angorška narodna skupščina 1. novembra 1922 brez njezine vednosti sklenila, da spada carigradska vlada v preteklost. Odstavila je Mehmeda najprej kot sultana nato še kot kalifa. V strahu, da ga ne doleti usoda toljki njegovih prednikov, ki so umrli nasilne smrti, je pobegnil 17. novembra 1922 na angleški ladji iz Cagliarija. Bival je nekaj časa na Malti, nato v Švicari in Angliji, naposled pa v severni Italiji. Sprva je še poskušal obnoviti svojo vladu, vsaj versko, aško še posvetne ne, izdajal je proklamacije na muslimane, a vse brezuspešno. Kemal paša je bil močnejši od njega. Zato se je naposled udal v svojo usodo, ki jo je delil s toljki nekdaj vsemogočnimi

vladarji umaknili se je v zatišje in preživel zadnje dve leti kot izgnanec v San Remu, kjer ga je zadebla kap. Star je bil 65 let.

Osreči birmanca
s krasno obliko, ki jo najlaže in najbolj kupiš pri tirdki Drago Schwab, Ljubljana
V zalogi lepe čepice za dečke.

Super X-žarki

Na zborovanju Akademije znanosti v Madisonu je predaval prof. dr. Robert Andrews Millikan o odkritju novih žarkov v atmosferi, ki se širijo s hitrostjo svetlobe na vse strani in imajo takoj moč, da lahko prodriajo skozi razne tvarine. Jeklenka mrežica, debela 12.50 mm, lahko zadrži tudi v »najtrše X-žarki, ki jih je mogoče producirati v dosedanjih laboratorijih. Nasprotno so pa prodri novi »super X-žarki« v lahkotu 1.80 m debelo mrežo. Dolžina vala teh žarkov je manjša kot ultravijoličastih, in tako zvanih gamma-žarkov. Profesor Millikan cen; dolžino na eno desetmilijonito srednje dolžine vidnega svetlobnega vala (modro-zelenega). Po Millikanovem mnenju izvirajo »super X-žarki iz svetovnega prostranstva, kjer razpadajo atome, da so bi nastali novi. Millikan trdi, da bi nastali pri zadostni energiji za transmutacijo kovin, n. pr. živega srebra v zlato, ti žarki, ki so postranski produkt.

Taka spremembra bi pa zahtevala visoko električno napetost in sicer okrog 10 milijonov voltov. Millikan je odkril te žarke po 20 letnem napornem delu. Naravoslovci, ki se zanimajo za atmosfero, so že davno opazili, da moti njenih elektroskopov neka zagonetna sila. Prof. Millikan je dolgo razmišljal, kje tiči vzrok tega pojava in tako je začel raziskovati zgornje plasti atmosfere. V ta namen je konstruiral fine in precizne aparate ki jih je obesil na balončke in spustil visoko v zrak. Kontrolne aparate je položil v gorsko jezero kakih 20 metrov pod vodno gladino. Rezultat teh poizkusov je bilo odkritje »Super X-žarkov.«

Od klučavnicija do ministrskega predsednika

Karijera sedanjega poljskega ministrskega predsednika Kazimirja Bartela je zelo pestrta, slična karijeri bivšega angleškega ministrskega predsednika in vodje delavstva Ramsayja Macdonalda. Ministrski predsednik Kazimir Bartel je bil rojen kot sin revnega strojvodje v Lvovu. Studiral je gimnazijo, nadi velike revščine, v kateri je živel rodbina, pa je moral študije ukiniti in posvetil se je klučavnicijski obrti. Iz Lvova, kjer se je izučil za mehanika je odšel na Dunaj in vstopil v službo znanega podjetja Siemens. V preostalem času je nadaljeval študij in prešel mat ro in se vpisal na tehnično visoko šolo v Lvovu. Istočasno je na univerzi študiral fiziko in matematiko. Pridobil si je tak sloves, da je bil kmalu po dovršenem doktoratu srejet kot docent in kasneje imenovan za izrednega profesorja na tehnični v Lvovu.

Slišni je bila tudi Bartlova vojaška karijera. Leta 1914 je kot korporal vstopil v avstrijsko armado. Ob preverjanju je bil polkovnik. Povodom obleganja Lvova je ustanovil prvi železničarski bataljon. Po preverjanju je kandidiral za poslanca, bil izvoljen in postal železničarski minister. Odlikoval se je zlasti povodom vnapada boljševikov. Sedaj je star 44 let.

Vzrok številnih letalskih nesreč

Pretekli teden smo poročali o strahoviti zračni tragediji. Nad Novim Sadom je prešel na tla vojaško letalo, ki je uničilo dve mladi nadpolni slovenski živiljenji. Ni bila to prva zračna nesreča v naši državi in bojimo se, da tudi ne bo zadnja. Značilno je, da se je večina zračnih nesreč, ki so se primerile do sedaj v Novem Sadu, zgodila z letali sistema »Breguet«. Novosadski »Deutsches Volksblatt« poroča o vzrokih teh številnih nesreč med drugim sledi:

»Ni naš namen, da bi izrekali svoje mnenje, če gre samo za opetovanja naključja ali če je vzrok številnih nesreč odgovodjanje strojev, ki so montirani na teh aparatih. V to so poklicani strokovnjaki in tem prepričamo svojo sodbo. Značilno je samo, da so do sedaj aparati »Breguet« odpovedali ne samo pri nas, nego tudi v drugih državah. Letalo tega tipa je povzročilo že nebroj smrtnih nesreč. Prejeli smo argentinski list »La Argentina« z dne 17. marca, ki silno omalovajuje vrednost Breguetovih aparativ. Med drugim pravi »Argentina«: »Prodaja letal tipa Breguet za armado je stvar, ki jo je treba preiskati. Ali smo kupili stroje ali staro železo? Živiljenje naših pilotov se štrvuje. Med letalci je že javna tajnost, da so letala tipa »Breguet« iz silno slabega materiala. Tudi motorji ne funkcijonirajo.«

Dodivili smo šest zračnih katastrof. Od osmih letal, ki smo jih prejeli, se jih je šest zrušilo. Eno letalo je padlo v reko La Plata ter uničilo živiljenje dvema oficirjem. Večina nesreč se je primerila radi defektov v motorju. Letala padajo na tla, kakor

kamen. Dogodili so se slučaji, ko so se letala vnela v zraku. — Tako argentinški list. Da li so te navedbe resnične ali ne, nam ni znano, dejstvo je, da se največ letalskih nesreč primeri z avijoni tipa »Breguet« in to naj upoštevajo merodajni faktorji. Živiljenja naših junaških letalcev vendar ne moremo z mirno vestjo izpostavljati nevernostim.«

Podatki »Deutsches Volksblatta« so take važnosti, da tudi naša vojaška uprava ne more preko njih. Dolžna je javnosti in dolžna našim letalcem, da jih skrbno preišče in prepreči nadaljnje nesreče, ako so dosedanje res začrivili slabci aparati.

HOGAVICE KLUČ

so najboljše in najcenejše kajti trpežnost e n e g a para nogavic z žigom in znamko (redeč, modro ali zlato)

,Kluč

je ista kot trpežnost štirih drugih parov. **za**

Rugite in preprite!

Sladkor

Kakor mnogim drugim predmetom, ki jih rabi kulturni človek, tako je tudi sladkorju pradomovina stara Indija. Prebivalci Indije so pridobilci sladkor iz sladkorne trstike. Zanimivo je, da je sladkor prispev v Evropo šele proti koncu srednjega veka in da je postal v Italiji šele za časa renesance splošno uporabljen jedilna primes. Neki pisatelji, ki jih je v času renesanse dobiše pise, da ne vsebine, kijej je bil rabili sladkorja v raznih oblikah. Iz sladkorja delajo figure, skulpture, tice in četveronožce. S sladkorjem kandirajo sedeče v čudovitih naravnih barvah. Brez sladkorja ne zavijejo ljudje skoro nobene jedi voč. Sladkor uporabljajo pri močnati jedi, stavljam ga v vino, v vodo in celo jajca in ribi pripravljajo s sladkorjem.

V Francijo je upeljala sladkor Karolina Medici, soprga kralja Henrika Drugega. Italijanski spremstvo kralje je upeljalo v Pariz tudi likerje iz Italije.

Sredi 16. stoletja zavlada sladkor po celi Evropi in spada odsej k najpotrebnnejšim jedilnim pripravam višje francoske družbe. Tudi v Angliji so dajali sladkorne jedi pri vsaki svečanosti na mizo, zlasti kandirane sadove, marmelade, žeble. Prvo slaščičarno so otvorili v Nemčiji l. 1573 v Augsburgu. Leta 1800 so na pr. v Nemčiji po računih Humboldtov potrošili 4 in pol milijonov centov sladkorja, kar znaša 1.5 do 2 kilograma na glavo prebivalstva. Danes je stvar drugačna. Na vsako glavo odpade v Nemčiji letno 17 kg sladkorja. Temu razmerno treba izračunati svetovno potrebo sladkorja. Mogočni predtek sladkorne konzuma pri vseh kulturnih narodih bi ne bil mogoč, da niso iznali industrijo sladkorne pese ter začeli pridobivati sladkor iz pese.

Darujte za Sokolski Tabor!

Barvne trakove, ogljeni, povečani, kopirni papir, fotografski zavrtki in druge potrebščine

pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 Telefon 20-980

Ocarinjenje

vsih uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi Rajo Turk, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9, nasproti carinarnice. Revizija pravilnega zaračunavanja carne po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

KRAPINSKE TOPICE
poleg Zagreba, Hrvatska, 42° C termalna voda in blato zdravijo revmo, protin, isčas, ženske bolezni itd. Stanovanje v popolno oskrbo dnevno Din 50- do 80- za osebo. V pred- in po sezoni znatni popusti. Vojna glasba ter druge zabave Kopeli doma, lastna elektr. razsvetljiva in tako dale. Več pove in prospekt daje kopališčna uprava Krapinske toplice.

Pletilni stroji
nemškega izdelka patent »ideal« z jamstvom za nogavice, jopic, svitare in vsakovrstne pletenine nudijo vsakomur najboljšo in sigurno eksistenco. V zalogi s potnikom, ki je jaka lahka, in po potrebi tudi s stanovanjem edino lepi F. Kos, Ljubljana, Židovščina 5 Generalni zastopnik.

Razprodaja.
Oblastveno dovoljena prostovoljna popolna razprodaja. Prodajale se bodo: ure, verižice, prstani, zapestnice, namizna oprava iz pravega in kina srebra, šivalni stroji in dvokolesa za moške in ženske itd.
Ne zamudite poslužiti se ogrodne prilike!
Na mnogobrojni obisk vabi tvrdka Jos. Ščelovin - Čuden LJUBLJANA, Mestni trg 13